

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА АКАДЕМІЯ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

**Освітньо-професійні програми Дизайн одягу,
Перукарське мистецтво та декоративна косметика, Графічний дизайн, Медіадизайн,
Декоративне мистецтво
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

спеціальність 022 Дизайн

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Право інтелектуальної власності
Викладач	<i>Філас Віктор Миколайович (док. істор.наук)</i>
Контактний телефон	0984231818
Посилання	https://designkhnnra.wixsite.com/mysite/normativne-zabezpechennya-diynalnost
Консультації	Очні консультації: понеділок з 09.00 до 12.00 Он-лайн консультації: Viber (0984231818) в робочі дні з 9.00 до 17.00

Анотація	Програму вивчення навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 022 Дизайн галузі знань 02 Культура та мистецтво. Предметом вивчення курсу є правові відносини у суспільстві в сфері авторського права. Міждисциплінарні зв'язки: <i>Забезпечуючі дисципліни:</i> Історія української державності та культури, Соціологія, Правознавство, Економіка. <i>Забезпечувані дисципліни:</i> всі дисципліни професійної підготовки. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: Змістовий модуль 1. Поняття та система права інтелектуальної власності. Змістовий модуль 2. Розпорядження майновими правами та захист об'єктів права інтелектуальної власності.
Заплановані результати навчання	Мета навчального курсу: усвідомлення та досягнення всебічного глибокого розуміння здобувачами вищої освіти природи і суті норм права, які регулюють окремі види права інтелектуальної власності (авторське право та суміжні права, патентне право, право на засоби індивідуалізації учасників цивільного обігу, товарів та послуг), способи і форми їх захисту, а також формування у них відповідних професійних компетенцій щодо правильного застосування отриманих знань та правових норм при вирішенні конкретних завдань та підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих спеціалістів із всебічним знанням права інтелектуальної власності. Завдання навчальної дисципліни: - знання законодавчих актів; поваги до законів, їх додержання та застосування в практичній діяльності; - формування у студентів спеціальних знань щодо загальних положень права інтелектуальної власності, її видів та змісту; - надання студентам необхідних знань про авторський право, патентуванні і консалтинг в мистецтві; - поняття об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності, підстав виникнення, умов і порядку використання її результатів, правового регулювання з урахуванням положень міжнародно-правового захисту; - взаємозв'язок прав і свобод людини і громадянина і конституційних прав на творчість і доступ до культурних цінностей в правовій державі; - студентам необхідно розуміти роль норм галузей законодавства в правовому суспільстві, знати основи сучасних міжнародних відносин в області авторських прав;

	- формування системи науково-теоретичних та практичних знань з права інтелектуальної власності; - визначення та розкриття змісту понять, категорій та інститутів права інтелектуальної власності; - набуття досвіду науково-дослідної роботи в галузі права інтелектуальної власності. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей): - здатність усвідомлювати закономірності формування права інтелектуальної власності; - здатність застосовувати здобуті знання у захисті своїх прав; - розуміння своїх обов'язків як громадянина України. За результатами вивчення дисципліни «Право інтелектуальної власності» студенти повинні: знати: - стан основних проблем науки права інтелектуальної власності; - поняття, предмет та метод права інтелектуальної власності; - джерела права інтелектуальної власності; - види права інтелектуальної власності; - договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності; - форми та способи захисту права інтелектуальної власності; вміти: - використовувати дані науки права інтелектуальної власності для вирішення професійних завдань; - орієнтуватися в системі цивільного законодавства та у судовій практиці щодо захисту права інтелектуальної власності; - тлумачити чинне цивільне законодавство; - правильно застосовувати норми права інтелектуальної власності; - складати договори, позовні заяви та інші документи у сфері правової охорони права інтелектуальної власності. У процесі засвоєння дисципліни бакалавр має набути таких соціальних навичок (soft-skills): - нести правову культуру у суспільство та сприяти формуванню громадянського суспільства; - будувати ефективну комунікативну взаємодію із державою та громадянами; - дотримуватись етичних правових принципів.
Політика дисципліни	При організації освітнього процесу в Хортицькій національній академії студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти; Положення про вибіркові дисципліни; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти; Положення про критерії оцінювання знань студентів; Положення про переведення на індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання; Положення про академічну доброчесність.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура та мистецтво	Вибіркова	
	Спеціальність 022 Дизайн	Семестр	7
Модулів – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 34 год.	
Змістових модулів – 2		Лекції: 20 год.	Практичні, семінарські: 14 год.
Загальна кількість годин – 90			Лабораторні: 0 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5		Самостійна робота 56 год.	
		ІНДЗ: 0 год.	
		Вид контролю: диф. залік	

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Поняття та система права інтелектуальної власності

Тема 1. Введення до інтелектуальної власності

Поняття права інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Становлення системи правової охорони інтелектуальної власності. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку держави. Система законодавства України по інтелектуальній власності. Державна система правової охорони інтелектуальній власності.

Тема 2. Право промислової власності. Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки

Особливості правової охорони винаходів (корисних моделей) та промислових зразків. Поняття службових винаходів. Оформлення і подача заявки на винахід (корисну модель) в Україні. Оформлення і подача заявки на промисловий зразок в Україні. Міжнародна охорона винаходів (корисних моделей), промислових зразків.

Тема 3. Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Функції та основні поняття засобів учасників господарського обороту). Особливості правової охорони знаків для товарів та послуг (торговельних марок). . Особливості правової охорони фірмових найменувань. Особливості правової охорони вказівок походження товарів. Термін дії майнових прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації. Визнання торговельної марки добре відомої в Україні. Державна реєстрація прав на знак для товарів і послуг. Міжнародна охорона прав на торговельні марки.

Тема 4. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності

Особливості набуття прав на сорти рослин, породи тварин. Охорона топології інтегральних мікросхем. Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності. Охорона прав на наукові відкриття.

Тема 5. Право інтелектуальної власності: об'єкти авторського права і суміжних прав

Основні поняття авторського права види об'єктів авторського права. Правове регулювання правовідносин у сфері авторського права. Державна реєстрація авторського права на твір. Використання та вільне використання об'єктів авторського права. Колективне управління майновими правами на об'єкти авторського права. Основні поняття та види об'єктів суміжних прав. Термін дії майнових прав на об'єкти авторського та суміжного права

Змістовий модуль 2. Розпорядження майновими правами та захист об'єктів права інтелектуальної власності

Тема 6. Розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності

Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності (види, способи, особливості, учасники процесу комерціалізації). Ліцензійна форма торгівлі при розпорядженні правами. Ліцензійні договори. Ціна ліцензії. Договір комерційної концесії (франчайзинг).

Тема 7. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності

Недобросовісна конкуренція. Способи порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності. Форми та способи захисту прав. Недобросовісна конкуренція як спосіб порушення права інтелектуальної власності. Види недобросовісної конкуренції.

Тема 8. Інформаційно-аналітичне забезпечення конкурентоспроможності продукції

Суть інформаційно-аналітичного забезпечення інновацій. Державна система науково-технічної інформації України. Характеристика патентної документації. Класифікація патентних документів. Патентні дослідження.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин з них:			
	Всього	Лекцій	Практичні (семін.)	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Поняття та система права інтелектуальної власності				
1. Введення до інтелектуальної власності.	19	2	-	7
2. Право промислової власності. Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки	13	4	2	7
3. Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг	11	2	2	7
4. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності	11	2	2	7
5. Право інтелектуальної власності: об'єкти авторського права і суміжних прав	13	4	2	7
Змістовий модуль 2. Розпорядження майновими правами та захист об'єктів права інтелектуальної власності				
6. Розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності	11	2	2	7
7. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності	11	2	2	7
8. Інформаційно-аналітичне забезпечення конкурентоспроможності продукції	11	2	2	7
Всього	90	20	14	56

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	Право промислової власності. Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки 1. Особливості правової охорони винаходів (корисних моделей) та промислових зразків. 2. Оформлення і подача заявки на винахід (корисну модель) в Україні. Оформлення і подача заявки на промисловий зразок в Україні. 3. Міжнародна охорона винаходів (корисних моделей), промислових зразків.	2
2	3	Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг 1. Особливості правової охорони знаків для товарів та послуг (торговельних марок). Особливості правової охорони фірмових найменувань. 2. Особливості правової охорони вказівок походження товарів. 3. Визнання торговельної марки добре відомої в Україні. 4. Державна реєстрація прав на знак для товарів і послуг. 5. Міжнародна охорона прав на торговельні марки.	2
3	4	Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності 1. Особливості набуття прав на сорти рослин, породи тварин. 2. Охорона топології інтегральних мікросхем. 3. Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності. 4. Охорона прав на наукові відкриття.	2

4	5	Право інтелектуальної власності: об'єкти авторського права і суміжних прав 1. Державна реєстрація авторського права на твір. 2. Використання та вільне використання об'єктів авторського права. 3. Колективне управління майновими правами на об'єкти авторського права. 4. Основні поняття та види об'єктів суміжних прав. Термін дії майнових прав на об'єкти авторського та суміжного права.	2
5	6	Розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності 1. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності. 2. Ліцензійна форма торгівлі при розпорядженні правами. 3. Ліцензійні договори. 4. Договір комерційної концесії (франчайзинг).	2
6	7	Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності 1. Способи порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності. 2. Форми та способи захисту прав. 3. Недобросовісна конкуренція як спосіб порушення права інтелектуальної власності. 4. Види недобросовісної конкуренції.	2
7	8	Інформаційно-аналітичне забезпечення конкурентоспроможності продукції 1. Суть інформаційно-аналітичного забезпечення інновацій. 2. Державна система науково-технічної інформації України. 3. Характеристика патентної документації. 4. Патентні дослідження.	2
Всього			14

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	№ теми	Назва тем для есе	Кількість годин
1	1	Скласти схему за темою «Введення до інтелектуальної власності»	7
2	2	Скласти схему за темою «Право промислової власності. Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки»	7
3	3	Скласти схему за темою «Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг»	7
4	4	Скласти схему за темою «Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності»	7
5	5	Скласти схему за темою «Право інтелектуальної власності: об'єкти авторського права і суміжних прав»	7
6	6	Скласти схему за темою «Розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності»	7
7	7	Скласти схему за темою «Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності»	7
8	8	Скласти схему за темою «Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності»	7
Всього			56

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Право інтелектуальної власності» застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен;
- **методи письмового контролю:** складання схем;
- **методи самоконтролю:** самооцінка, самоаналіз.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ 1					ЗМ 2		
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
Практичні заняття (30 б)	-	4	4	4	5	4	4	5
Самостійна робота (40 б)	5	5	5	5	5	5	5	5
Модульний контроль (10 б)	5					5		
Підсумковий контроль (диф. залік 20 б)	20							

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	64 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 63 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття інтелектуальної власності. Виникнення, становлення та розвиток.
2. Зміст права інтелектуальної власності.
3. Основні інститути права інтелектуальної власності.
4. Система правової охорони інтелектуальної власності.
5. Поняття, предмет, задачі та джерела авторського права.
6. Об'єкти авторського права.
7. Співавторство.
8. Службові твори.
9. Особисті немайнові права авторів.
10. Майнові права авторів.
11. Вільне використання творів.
12. Використання творів через репродукування.
1. Строк дії авторського права.
13. Характеристика, зміст авторського договору.
14. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.
15. Припинення авторського договору.
16. Права виконавців, виробників фонограм, відеогам, організацій ефірного та кабельного мовлення (суміжні права).
17. Строк дії та охорона суміжних прав.
18. Вільне використання об'єктів суміжних прав.

19. Способи захисту авторських і суміжних прав.
20. Охорона комп'ютерних програм, баз даних та технологій інтегральних мікросхем на національному та міжнародному рівнях.
21. Поняття патентного права.
22. Винахід як об'єкт патентного права. Критерії патентоспроможності.
23. Характеристика об'єктів винаходів.
24. Формула винаходу. Її види та правове значення.
25. Корисна модель як об'єкт патентного права.
26. Промисловий зразок як об'єкт патентного права.
27. Суб'єкти права промислової власності.
28. Оформлення патентних прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
29. Поняття і види патенту. Строк дії патенту.
30. Характеристика основних особистих та майнових прав автора та патентовласників. Способи захисту прав.
31. Право на селекційні досягнення.
32. Наукове відкриття. Поняття, ознаки та джерела раціоналізаторської пропозиції.
33. Право на раціоналізаторську пропозицію. Захист прав на раціоналізаторську пропозицію.
34. Значення та зміст науково-технічної інформації.
35. Відповідальність за порушення законодавства України про науково-технічну інформацію.
36. Особливості та ознаки службової та комерційної таємниці. Права суб'єктів службової та комерційної таємниці. Їх захист.
37. Поняття та зміст права на комерційне найменування. Захист права на комерційне найменування.
38. Поняття, ознаки і види знаків для товарів та послуг та найменувань місць походження товару.
39. Позначення, які не визнаються знаками для товарів та послуг.
40. Суб'єкти права на знак для товарів та послуг і найменування місць походження товару.
41. Набуття прав на знаки для товарів та послуг.
42. Захист прав на знак для товарів та послуг.
43. Поняття недобросовісної конкуренції та її правове регулювання в країнах світу.
44. Ліцензійний договір - поняття, правова природа, форма та вади.
45. Права та обов'язки сторін ліцензійного договору. Строк дії ліцензійного договору та правові наслідки припинення його дії.
46. Договір на використання комп'ютерних програм та баз даних: поняття та сфера застосування.
47. Договори на створення і використання результатів науково-технічної діяльності: поняття, сфера застосування, правове регулювання та види.
48. Міжнародно-правова охорона інтелектуальної власності.
49. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 р.: історія прийняття, основні принципи та положення.
50. Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення 1961 р.: історія прийняття, основні принципи та положення документа.
51. Історія прийняття та загальна характеристика положень Паризької конвенції про охорону промислової власності 1883 р.
52. Всесвітня організація інтелектуальної власності: історія виникнення, функції та організаційна структура. Членство у Всесвітній організації інтелектуальної.
53. Форми захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.
54. Види недобросовісної конкуренції.
55. Договір комерційної концесії.
56. Плагіат як спосіб порушення права інтелектуальної власності.
57. Види промислових зразків та їх правова охорона.
58. Розкрийте поняття права інтелектуальної власності.
59. Основні складові ліцензійного договору.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник. Київ: Знання, 2006. 431 с.
2. Дробязко В.С. Дробязко Р.В. Право інтелектуальної собствениости : учеб. пособ. Київ: Юринком Интер, 2004. 512 с.
3. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика. Наук.-практ. вид.: у 4-х т. / За

заг. ред. О.Д.Святоцького / С.О.Довгий, В.С.Дроб'язко, В.О.Жаров та ін.; За ред. Г.І. Миронюка, В.С. Дроб'язка. Київ : Видавничий Дім "Ін Юре", 1999. 234 с.

4. Інтелектуальна власність. Підручник. / М.М. Капінос, Е.Т. Лерантович, М.М. Солощук. Харків: НТУ «ХПІ», 2016. 348 с.

5. Право интеллектуальной собственности. Академ. курс; Учебник для студентов высших учебн. заведений / Под ред. О.П.Орлюк, О.Д.Святоцького. Київ: Издательской Дом "Ін Юре". 2006. 720 с.

6. Право інтелектуальної власності: Підручник для студентів вищих навч. закладів / За ред. О.А.Підпригори, О.Д.Святоцького. Київ: Видавничий дім "Ін-Юре", 2002. 624 с.

7. Фордзюн Ю.І., Кабацій В.М. Основи інтелектуальної власності : навч. посібн. Ю.І. Фордзюн, В.М. Кабацій. Київ : Кондор-Видавництво, 2013. 208 с

8. Цыбулев П.Н. Чеботарев В.П., Зинов В.Г., Суини Ю. Управление интеллектуальной собственностью: монография / под ред. П.Н. Цыбулева. Киев : «К.И.С.», 2005. 448 с.

9. Жаров В.О. Захист інтелектуальної власності в Україні : навч. посіб. Київ: «Інст. інтел. власн. і права», 2006. 88 с.

ДОДАТКОВА :

1. Драпак Г., Скиба М. Основи інтелектуальної власності: Навчальний посібник. Хмельницький: ТУП, 2003. 135 с.

2. Закон України «Про авторське право та суміжні права», від 23.12.1993, 3792-XII, ред. від 23.03.2017 р.

3. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», від 05.07.1994, № 850–IV, ред. від 16.10.2012.

4. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг», від 15.12.1993, № 3689-XII, ред. від 09.04.2015.

5. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки», від 15.12.1993, № 850–IV, ред. від 16.10.2012.

6. Цибульов П.М., Чеботарьов В.П. Популярно про інтелектуальну власність: абетка / За заг. ред. М.В. Паладія. Київ : ТОВ "Альфа-ПІК", 2004. 56 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

1. Сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

2. Сайт ДП «Український інститут промислової власності». URL: <http://www.uipv.org/>.

3. Цифрова патентна бібліотека. URL: <http://library.uipv.org/>.

4. Сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності. URL: <http://www.wipo.int/portal/ru/>.

5. Сайт науково-дослідного інституту інтелектуальної власності. URL: <http://ndiiv.org.ua/ua/golovna/>.